

Anh Trả ? Tôi Trả ? HAY AI TRẢ? ?

Phạm hữu Bình

Anh Thành làm cùng một sở với tôi và ở cách tôi có hơn 5 miles nên hai gia đình chúng tôi quen thân nhau. Thỉnh thoảng cuối tuần, chúng tôi lại rủ nhau đi ăn. Theo phong tục cổ truyền Việt Nam, lần đầu đi ăn với nhau, cả hai chúng tôi đều tranh nhau trả tiền. Sau một hồi kéo qua kéo lại, tôi đành nhường cho anh ấy trả, nhưng không quên nói thêm vào; “Cảm ơn anh trả lần này; nhưng lần sau đến phiên tôi, anh phải để tôi trả đấy”.

Và cứ như thế, chúng tôi thay phiên nhau trả tiền, cho đến ngày tôi được thăng chức lên làm supervisor. Cuối tuần ấy chúng tôi cũng đi ăn với nhau và hôm đó là phiên anh Thành trả tiền. Nhưng khi người bồi bàn mang giấy tính tiền ra, tôi cầm lấy và nói: “Hôm nay anh cho phép tôi trả tiền, tôi muốn mời anh chị nhân dịp tôi mới được tăng lương.” Anh Thành không phản đối gì và gật đầu cảm ơn tôi.

Cái khó xử là khi chúng tôi đi ăn với nhau lần sau đó. Theo tôi nghĩ thầm thì tôi đã trả tiền hai lần liền rồi, lần này anh Thành phải trả mới hợp lý. Nhưng khi người bồi bàn mang giấy tính tiền ra, anh Thành cứ lờ đi. Thế là tôi đành móc ví ra, đưa thẻ credit card cho nhà hàng. Tôi cho rằng anh Thành đã nghĩ là lần này là phiên thường lệ của tôi trả tiền. Thôi thì cũng được đi, tôi không thắc mắc gì nữa.

Nhưng hai ba lần liền cứ như thế, anh Thành cứ lờ đi khi người bồi bàn mang giấy tính tiền đến, mặc cho tôi móc ví lấy thẻ credit ra. Thì ra anh ấy nghĩ rằng tôi đã lên chức, đã được tăng lương thì tôi có bốn phận phải bao anh ấy. Như thế này thì kẹt cho tôi quá. Tôi có được tăng lương, nhưng tôi có bốn phận trước tiên là lo cho vợ tôi, các con tôi, bố mẹ tôi và chính tôi Tôi không thể tiếp tục bao anh ấy như thế này nữa.

Tôi không thể không nghĩ đến những lần đi ăn trưa với các bạn đồng nghiệp người Mỹ trong sở của tôi. Chúng tôi đi một nhóm chín mười người. Chúng tôi vào tiệm ngồi chung bàn với nhau, trò chuyện rất thân mật, vui vẻ. Khi người bồi bàn mang giấy tính tiền ra, một người trong số chúng tôi cầm lấy, công thêm tiền TIP, rồi chia đều ra cho mọi người cùng trả. Ôi sao mà giản dị thế! Không ai phải phiên

ai, không ai phải nhớ hôm nay là đến lượt ai trả tiền. Những lần chúng tôi rủ nhau đi ăn Buffet thì còn dễ dàng hơn nữa. Ai bước vào cửa là trả tiền ngay phần của mình, và khi đứng lên ra về thì tùy hào tâm của mỗi người, ai muốn cho tiền Tip

bao nhiêu thì cho. Có những lần chúng tôi đi ăn tiệm sang, mỗi người gọi một món riêng mà mình thích, hay vừa với túi tiền của mình hơn; giá cả mỗi món khác xa nhau; rồi có người uống rượu, có người không uống rượu. Trong

trường hợp này, chúng tôi yêu cầu nhà hàng tính tiền riêng từng người và ai trả phần của người đó. Ấy đây, phong tục Mỹ nó dễ dàng, giản dị thế đấy. Điều hay hơn nữa là tình bạn của chúng tôi không hề bị sút mẻ, dù chỉ là sút mẻ ngầm thôi, vì những sợ ý hay cố ý của một hay vài người bần xỉn, thiếu suy nghĩ như anh Thành mà tôi vừa kể ở trên.

Tôi cũng phải nói thêm rằng có nhiều người Việt thực sự hiếu khách, muốn thết đãi bạn bè, chén thù, chén tạc, chẳng bao giờ nghĩ đến chuyện tiền nong, suy bì hơn thiệt. Tuy nhiên cũng có một số ít người muốn tiết kiệm, đi ăn chung với nhau, rồi lại cố tình để cho người khác lãnh việc trả tiền. Tôi nghe nói có một người đi ăn chung với các bạn bè hay với bà con, nhưng khi đến giờ trả tiền thì vị này đứng lên đi ra nhà tắm vệ sinh, để mặc cho ai trả thì trả. Ấy đây, cái phong tục *một người trả cho tất cả mọi người* vốn là một biểu dương của tấm lòng rộng rãi, hiếu khách, coi tình bạn quý hơn tiền bạc, có thể đưa đến những lạm dụng làm sút mẻ tình bạn bè hay tình gia đình.

Vài năm về trước, chúng tôi có tổ chức một cuộc họp bạn ở Boston. Chúng tôi là bạn cùng học một lớp tại một trường trung học ở Sài Gòn. Có bốn cặp vợ chồng ở Boston, hai cặp ở Canada và 5 cặp ở rải rác trong 5 tiểu bang khác ở Hoa Kỳ. Tất cả là 22 người. Vì ở Boston tụ tập đông hơn cả những chỗ khác nên chúng tôi cùng đồng ý chọn nơi này làm nơi họp bạn. Các bạn ở Boston thấy chúng tôi cực nhọc từ xa tới liền đưa ra đề nghị là 4 cặp ở Boston sẽ đóng vai chủ và sẽ khoản đãi tất cả chúng tôi trong suốt thời gian một tuần lễ mà chúng tôi ở chơi nơi đây. Thoạt nghe, tôi hí hửng, nghĩ rằng đây sẽ là một chuyến đi chơi lý tưởng, vừa được gặp bạn cũ, vừa được thết đãi, không tốn phí gì, ngoài tiền máy bay. Nhưng nghĩ lại, tôi thấy đề nghị này không ổn thỏa chút nào. Trong 4 cặp ở Boston, một cặp chồng là kỹ sư, vợ là chuyên viên kế toán, đời sống phong lưu. Một

cặp có tiệm chạp phô, lợi tức chắc cũng không khả quan lắm. Hai cặp kia sang Hoa kỳ khi đã ngoài 60 tuổi, lợi tức trông cả vào SSI. Nếu để các bạn đó trả tiền tất cả những bữa ăn, mỗi bữa ít ra cũng ba, bốn trăm đô-la, thì quá nặng nề, nhất là cho hai cặp chỉ có lợi tức SSI. Do đó chúng tôi, những người từ xa đến Boston, nhất định đòi ăn chơi theo lối Mỹ, tức là phần ai người ấy trả. Các bạn ở Boston chống trả kịch liệt, nhưng cuối cùng thấy chúng tôi có lý, đành nghe theo. Chúng tôi đã có một cuộc họp mặt rất vui vẻ, mà không ai phải phiền hà gì ai.

Chúng ta ở Mỹ đến nay cũng đã vài chục năm rồi, chúng ta đều là công dân Mỹ, nói tiếng Anh. Chúng ta cũng thích ăn Hamburger, ăn thịt gà quay KFC. Chúng ta phục sức như người Mỹ, các bà các cô đã nhuộm tóc cho có màu nâu nhạt như người da trắng.

Vậy thì tại sao chúng ta không thể học một thói quen rất đẹp và rất hợp lý là *"phần của ai, người ấy trả"*. Nếu không thì chúng ta sẽ luôn luôn phải tìm câu trả lời cho những câu hỏi ở trên:

***Anh trả? Tôi trả? Hay Ai trả?
Thôi thì tất cả chúng ta cùng trả.***

